

ГРОМАДСЬКІСТЬ І ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ БЮДЖЕТІВ

Христенко О.А.

**кандидат економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет**

Взяті нашою країною зобов'язання у контексті європейської інтеграції значно впливають на процеси децентралізації державної влади та посилюють процеси, що спонукають до участі громадського сектору в управлінні публічними справами. Досвід європейських країн показує, що без участі громадського сектора неможливо досягти важливих цілей бюджетної політики. Слід також відзначити, що і вітчизняний досвід вказує на необхідність залучати громадський сектор до управління місцевими фінансами. Зростання обсягів місцевих бюджетів в Україні загалом не призводило до зростання рівня задоволеності населення, що безпосередньо є цілями децентралізації. Дуже часто не враховувалися чи враховувалися опосередковано інтереси громади.

Саме здійснення децентралізації публічної влади та реформування вітчизняної системи публічного управління врешті-решт призвели до розуміння та усвідомлення усіма суб'єктами управління власної ролі в цих процесах, коли неможливо побудувати ефективне і результативне управління в разі відсутності або пасивної участі будь-якого з суб'єктів управління. Тому дуже важливо залучити громаду до вирішення питань і одним з таких методів став громадський бюджет.

Окрім демократичності, необхідність залучення громадськості пов'язана й із ринковими умовами господарювання, що надають можливість органам місцевого самоврядування застосовувати для таких цілей, переважно, місцеві бюджети. На сучасному етапі міська влада має потужні важелі впливу та можливість управляти власним бюджетом, приймати рішення з його формування та витрачання. Таким чином, органи місцевого самоврядування отримали потужний інструмент управління місцевими справами, їм відкриті можливості

щодо вирішення важливих питань суспільного життя та муніципального розвитку.

В умовах демократії на місцевому рівні є більше передумов для залучення громадськості до бюджетного процесу, що дає змогу повніше враховувати різноманітні потреби та інтереси населення шляхом координації та пошуку консенсусу.

Зрозуміло, що територіально саме органи місцевого самоврядування знаходяться ближче за все до своєї громади. Це формує сприятливе середовище для одержання місцевою владою повної, оперативної та достовірної інформації про інтереси та потреби населення. З іншого боку, демократичні засади діяльності місцевої влади надають територіальній громаді набагато більше методів впливу.

В демократичних умовах розвитку муніципальна влада залежить від народу, якщо така залежність втрачається, тоді втрачаються мотиви для того, щоб органи місцевого самоврядування та місцева еліта діяла на користь суспільства та своєї громади. Завдяки участі в бюджетному процесі, мешканці мають реальні важелі впливати на управлінські рішення та здійснювати контроль за діяльністю влади. Окрім того, долучаючись до участі у бюджетному процесі громадяни допомагають вирішувати складні питання щодо вирішення суспільних проблем, формують передумови для поліпшення особистого добробуту.

Таким чином, одним із завдань децентралізації в нашій країні стала реформа бюджетного процесу, що пов'язано із розробкою та реалізацією цілого комплексу заходів, які спрямовані на залучення мешканців громад до муніципального управління. І таким потужним інструментом став громадський бюджет.

Громадський бюджет – це не лише конкурс, а важливий інструмент залучення громадян до процесу прийняття рішень у сфері публічного управління на місцевому рівні. Такий механізм є показником прямої демократії, коли остаточне рішення про виділення коштів на той чи інший об'єкт приймає

безпосередньо мешканець міста, висловлюючи свою волю шляхом голосування. Окрім того, аналіз громадської участі вказує на те, що в тих містах, де місцева рада проводить конкурс проектів для громадського бюджету, практично усі громадські організації знають, про що йдеться. Як правило, це активісти міста, які представляють різноманітні громадські об'єднання, об'єднання власників житлових та нежитлових приміщень у багатоквартирних будинках, органи самоорганізації населення, а також депутати міської ради, є активними учасниками громадських бюджетів. Водночас більша половина громадян не знають про конкурси, які проходять в їх місті для громадського бюджету. Тому громадський бюджет ще не набув такої популярності в Україні, як в інших країнах світу.

Список використаних джерел

1. Глущенко Ю.А. Партиципаторний бюджет як інноваційний інструмент управління на місцевому рівні. Вісник НАДУ при Президентіві України, 2017. Вип.4. С. 100-106.
2. Роменська К.М. Зарубіжний досвід удосконалення використання фінансових ресурсів органами місцевого самоврядування. Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії, 2011. № 2. С. 82-89.
3. Спільнота практиків: інновації в місцевому самоврядуванні (на прикладі організації дистанційного навчання посадових осіб місцевого самоврядування). Київ: ТОВ «Софія», 2012. 152 с.
4. Budget Transparency Toolkit. Practical steps for supporting openness, integrity and accountability in Public Financial Management [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/Budgeting-Transparency-Toolkit.pdf>.